

Марчук М. П.,
к.ю.н., провідний науковий співробітник,
Міжвідомчий науково-дослідний центр
з проблем боротьби з організованою злочинністю
при РНБО України, м. Київ, Україна

НЕДОЛІКИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРИВАТИЗАЦІЮ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА ЯК СТРИМУЮЧИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НАШОЇ ДЕРЖАВИ

У статті першій Закону України «Про приватизацію державного майна» від 4 березня 1992 року № 2163-ХІІ визначено, що метою приватизації державного майна є підвищення соціально-економічної ефективності виробництва та залучення коштів для здійснення структурної перебудови національної економіки, а у статті другій цього ж Закону зазначено, що основними пріоритетами приватизації є підвищення ефективності виробництва та мотивації до праці, прискорення структурної перебудови і розвитку економіки України [1]. На виконання цих положень Кабінет Міністрів України своїми постановами постійно затверджує новий перелік об'єктів державної власності, що підлягають приватизації (наприклад, Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015-2016 роках» від 12 травня 2015 року № 271 [2]).

Однак, незважаючи на щорічні чіткі плани приватизації, у 2015 році Фонд державного майна України (далі – ФДМУ) перерахував до державного бюджету 150 млн грн із передбачених 17 млрд грн від приватизації державного майна. Таким чином, план виконаний на 0,89 %. Разом із тим, у 2014 році із ФДМУ план було перевиконано, адже до бюджету перераховано майже 466 млн грн від приватизації державного майна, що склало 128,37 % від запланованих 363 млн грн.

У Державному бюджеті на 2016 рік передбачено надходження від приватизації 17,1 млрд. грн. крім об'єктів, для яких передбачено окремий розподіл коштів відповідно до Державної приватизації на 2000-2002 років [3]. Однак, зважаючи на існуючі недоліки правового регулювання, виконання цього завдання є досить сумнівним, адже існуюча нормативно-правова база, зокрема й Закон України «Про приватизацію державного майна», не повною мірою відповідають економічним та правовим реаліям, які склалися за роки приватизації державного майна, що тягне за собою зниження ефективності реалізації ФДМУ державної політики у сфері правовідносин, деструктивно впливає на діяльність інших органів [4]. Крім того, недоліки правового регулювання створюють умови для зловживань у цій сфері відносин, а враховуючи складну економічну

ситуацію це може негативно вплинути на функціонування всієї фінансової системи нашої держави.

Ураховуючи вищевикладене, у першу чергу необхідним є вирішення наступних задач:

- посилення захисту національних інтересів у процесі приватизації та розширення кола потенційних покупців об'єктів приватизації;

- підвищення економічної ефективності продажу об'єктів і створення сприятливих умов за яких будуть здійснюватися інвестиції стратегічного характеру;

- запобігання формального банкрутства підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію.

На виконання поставлених задач пропонуємо:

1) доповнити частину третю статті восьмої Закону України «Про приватизацію державного майна» встановивши, що не допускаються до процесів приватизації у якості покупців юридичні особи, у майні яких частка державної власності України перевищує 25 відсотків;

2) у частині четвертій статті восьмої вищезазначеного Закону визначити, що інформація про потенційних покупців об'єктів приватизації або осіб, в інтересах яких придбаваються державні об'єкти, їх засновників, учасників, у тому числі фізичних осіб – кінцевих власників обов'язково має містити відомості про фінансово-майновий стан таких суб'єктів, що підкріплюється довідкою органу доходів і зборів про подану ними декларацію про майновий стан і доходи;

3) статтю 12 Закону доповнити нормою, згідно з якою провадження у справах про банкрутство об'єктів права державної власності, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, підлягає припиненню з дати ухвалення рішення про приватизацію та протягом 2 років не порушується;

4) у статті 21 розглядуваного Закону зазначити, що при придбанні об'єкта за рахунок позичених коштів покупці мають подавати інформацію про фінансово-майновий стан позичальників за рахунок яких відбувається купівля відповідних об'єктів (це дозволить визначити фактичного власника такого підприємства).

Також доцільно було б покласти на керівників уповноважених органів управління відповідальність за дотримання строків передачі пакетів акцій (часток, паїв) та функцій з управління майном державних підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, державним органам приватизації.

Для зменшення навантаження на державний бюджет у статті 23 Закону потрібно передбачити можливість відшкодування покупцем об'єкта приватизації витрат, понесених органами приватизації на підготовку об'єкта до продажу [5].

Література

1. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р. № 2163-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 24. – Ст. 348.
2. Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015-2016 роках: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2015 р. № 271 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 38. – Ст. 1149.
3. В 2015 приватизація принесла бюджету 150 млн гривень [Електронний ресурс]: веб-сайт Business Information Network. – 2016 – 13 янв. – Режим доступу: <http://bin.ua/news/economics/economic/182914-v-2015-privatizaciya-prinesla-byudzhetu-150-mln.html>.
4. Богачов С. В. Деякі аспекти удосконалення законодавства з питань приватизації / С. В. Богачов, Р. А. Джабраїлов // Бюлетень приватизації. – 2006. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bogachov.com.ua/statja-polnostju/article/bjuleten-privatizaciji-statja-dejaki-aspekti-udoskona/>.
5. Аналіз регуляторного впливу проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про приватизацію державного майна» (щодо забезпечення проведення прозорої приватизації)» [Електронний ресурс] / веб-сайт Фонду державного майна України. – Режим доступу: <http://www.spfu.gov.ua/documents/341.html>.

УДК 343 (045)

Мотлях О. І., д.ю.н., професор,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА В УКРАЇНІ

Подальше активне впровадження поліграфа у вітчизняну правозастосовну практику, зокрема в кримінальне судочинство, на фоні позитивних зрушень в цьому напрямку, демонструє низку проблемних питань, які потребують ґрунтового аналізу і фахової оцінки. Одним з яких є практична нерегульованість процесу застосування поліграфа в Україні. Натомість, стан вітчизняного сьогодення засвідчує, що науково-технічний прилад поліграф уже доволі системно використовується, і, зокрема, в трьох напрямках діяльності: при відборі кандидатів для заміщення вакантних посад (кадрового «скринінгу»), спеціальних (внутрішніх) перевірок та службових розслідувань, а також виконанню завдань в межах досудового та судового провадження, щодо вчинених кримінальних правопорушень. Однак, розвиваючись, ці напрями досліджень, на жаль, стикаються з проблемним питанням щодо регулювання цього процесу діяльності в Україні. Особливо це стосується сфери кримінального судочинства, що часто слугує для частини слідчих,